

מסורת הש"ס

- (א) נשתת קו: ושינ',
(ב) ומוספתא דברייתא
(ג) ר"ה: א (לשיל לט:),
(ד) ופ"ב: א.

תורה אור השלם

1. והמלך שוב מגנת
הבית אל בית משתה
היון והקן נפל על המטה
אשר אסתר עליה ואמר
המלך הגם לכבוש את
המלכה עמי בבית הדבר
נצא מפי המלך ופני הקן
קפא: אסתר ז ח

הגהות הב"ח

(א) רש"ב: ד"ה מפסיקין
וכי עד שמתקן לרי יהודה
כל"ל וזמית אפילו נמחק:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מכלל: ודייק
במאמרין אין מפסיקין
וכי דבע"ש שרי ר"י אפי'
להתחיל. קשה לי הא
ר"י אמר דאין מפסיקין
אפי' אחר שמתקן להחמיר
אסור קודם קידוש דמ'
אין מפסיקין וי"ע:

מוסף תוספות

- א. אפי' כר' יהודה. מוס'
שאנן. ב. כל שכן דאין
מפסיקין. מוס' ר"פ.
ג. גבי אין הלכה לא כר'
יהודה ולא כר' יוסי. מוס'
שאנן. ד. אחרת. שם.
ה. ולשם פסח. שם.
ו. וקשה דלכאורה משמע
בשמעתין דרשני מחלוקת
הם, דפליגי בהתפתח. מוס'
ופליגי בהפסקה. מוס'
ר"פ. ז. כדברי רבינו
יהודה. שם. ח. כ"ל.
כלומר כיון שאתה כותב.
שם.

משנשטא היא. והכי איבעי ליה למיתני מט' שעות ומחצה ואליך:
וקא סנא קמיה. להך מתניא הכי מט' שעות ולמעלה אלמא מתרמא
היא: **אלא מחוורא כרז הונא.** ומן המנחה דקמיה מתניא קמיהא
סמוך למנחה קאמר: **הלכה מכלל דפליגי להפסקה.** הא דא"ר ירמיה

דפליגי ממ' רבי יוסי בערב הפסקה
להפסקה הוא דפליגי דלס לחלול לאכול
אף בערב הפסקה אינו מפסיק אצל
להתחיל מודה ר' יוסי דאסור ומתניא
בהתחלה לרבי יוסי אינטריך דקמשמע
לן דמודה רבי יוסי בערב הפסקה דאין
מתחילין: **דסניא.** דבהפסקה נמי
פליגי: **אין הלכה כרבי יהודה.** דאמר
מפסיקין דמשמע עקירת שולחן: **ולא
כרבי יוסי.** דאמר אין מפסיקין כלל:
אלא פורס מפה. על השולחן ומקדש
היום וחוזר ואוכל:

רש"ב

דילמא משנשטא היא. דה"ל למיתני מט'
שעות ומחצה ולמעלה א"י מן המנחה
ולמעלה דמתניא כההיא קמיהא: **אמר
מרימר.** לאו משנשטא היא: **אלא
קשיא.** הך ברייתא בתרייתא דקתני
מט' ולמעלה אלמא סמוך למנחה נמי
קאסר רבי יהודה בערב שבת
ויו"ט וליכא לאוקומי השתא מתניא
כרבי יהודה דמאי שנא ערבי פסחים
דנקט כהו סמוך למנחה טפי משבת
ויו"ט: **אלא מחוורא כרז הונא.** דלרבי
יוסי אינטריך ומן המנחה דקתני הך
ברייתא סמוך למנחה קאמר: **מכלל
דפליגי רבי יוסי בתרווייהו.** אפי' בערב
הפסקה והכי מוקי למתני' כר' יוסי:
מכלל דפליגי להפסקה. הא דא"ר

ירמיה הלכה כרבי יהודה בערב הפסקה דמשמע דפליגי נמי רבי יוסי
בע"פ להפסקה הוא דפליגי דאי התחיל לאכול אף בע"פ אינו מפסיק
אצל להתחיל מודה ר' יוסי דאסור ומתני' בהתחלה ור' יוסי אינטריך
דקמ"ל דמודי ר' יוסי בערב הפסקה דאין מתחילין: **דסניא.** דבהפסקה נמי
פליגי: **מפסיקין לשבתות.** אם התחיל סעודתו בהיתר קודם המנחה והיה
אוכל והולך עד שמתקן (א) אפי' לר' יהודה מפסיק סעודתו מיד כשיחשיך
ומקדש היום: **וקדש עליהן.** שהחשיך: ה"ג בתוספתא דברכות **אמר
לו רצן גמליאל לר' יוסי בר' ר'אונך נפסיק וניחוש לדברי יהודה חזינו
אמר לו כלל יום אהם מהכז דברי' לפני יהודה ועכשיו אהם מהכז
דרי יהודה בפני אהם לכבוש את המלכה עמי צבים אמר לו א"כ לא
נפסיק שמה יראו כו': כרבי. כך קראו רש"ב: לר' יוסי בר חלפתא
כלומר גדול הדור: **הגם לכבוש.** כלומר בפני אהם מצינו: **אמר לו רש"ב
א"כ לא נפסיק כו'.** שמעינן מהכא דבערבי פסחים אסור לאכול מסוף
ט' שעות ולמעלה כהם מתני' אצל בערבי שבתות ויו"ט מותר לאכול
מן המנחה ולמעלה דהא סתם לן תנא דמתני' כרבי יוסי מדנקט ערבי
פסחים מכלל דשאר י"ט שרי וק"ל נמי (עירובין ד' מו:). הלכה כר' יוסי
מחזירו דר' יוסי אפי' להתחיל ולאכול אחר ט' שרי בהדיא לקמן (ע"ז)
בשמעתין דאמר אלמא הא דתניא ושון שמתחילין אימת אי בע"ש הא פליגי
ר' יהודה ומיהו לענין הפסקה אין הלכה כר' יוסי בערבי פסחים אלמא
כר' יהודה שאם התחיל לאכול קודם ט' ומנשך אכילתו עד שחשיכה
צריך לעקור את השולחן מיד כשיחשיך ולהחזירו לשם פסח ובשבתות
וביו"ט לא יפסיק אלמא פורס מפה ומקדש ואח"כ גומר סעודתו: **לא כר'
יהודה.** דאמר מפסיקין דמשמע עקירת שולחן: **ולא כר' יוסי.** דאמר א"כ
להפסיק כלל אלמא יגמור סעודתו אפי' משחשיכה ויברכו דהמ"ו ואח"כ
נמצא לו כוס שני לקידוש היום דתניא לקמן בשמעתין אלמא פורס מפה
על המאכל כדין כל שבתות השנה שהציאו להם על השולחן קודם קידוש
דמתני' לקמן) א"כ משום סילוק פתורא ואח"כ אומר קידוש היום על הכוס
וחוזר ואוכל וגומר סעודתו. ונראה צעירי דס"ל לשמואל דהלכה כרבי יוסי
דקתני בברייתא שקבעו הלכה כמותו אלמא שצא להחמיר על עמ'ו קמ"ל
שלא יגמור סעודתו ויקדש אח"כ אלמא יקדש תחלה ואח"כ יגמור סעודתו
דאלת"ה שמואל דאמר כמאן דהא בריית' דקתני פורס מפה ומקדש לא קאי
בהפסקת אכיל' כלל אלמא צדא לקדש עתה ולאכול בשבת לכתחלה מיירי:**

כך

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

ק.

דילמא משבשתא היא. וברייתא קמיהא דקתני מן המנחה ולמעלה
היא עיקר משום דלדידה אחיא מתני' ככולי עלמא':
ה"ג והאמר ר' ירמיה א"ר יוחנן ואיתימא רבי אבהו א"ר יוסי בר' ר'
חנינא. ולא גרס רבי יוחנן א"ר אבהו דרבי אבהו תלמידה דר' יוחנן הוא:
מכלל דפליגי בהפסקה בדתניא.

לא גרס דתניא דהא
בברייתא לא פליגי דהפסקה דפסח
אלא דתניא גרס ומייתי כי הכי
דפליגי בהפסקה דשבת הכי קים ליה
דפליגי נמי בהפסקה דפסח ומורי
רבינו יחיאל אמר דגרס דתניא ודייק
מדקאמר ר' יוסי אין מפסיקין והיינו
אפילו בערב הפסקה דאין מתחילין
דבע"ש שרי רבי יוסי אפי' להתחיל^ב עוד
נראה דאמר לקמן (ד' קג.) בני חבורה
שהיו מסובין וקדש כו' וקתני פלוגתא
דר' יהודה ורבי יוסי והתם סתמא
קתני וקדש בין שבת בין פסח:
מפסיקין לשבתות. פי' בעקירת

שולחן כדמוכח בסמוך
והיינו שמצרך צרכת המזון דתניא
לקמן (סג:) ראשון אומר עליו צרכת
המזון והיו רגילין לטקל השולחן לפני
צרכת המזון דאמר צפרק ויכר
מנצריך (נדרים דף מג.) טילק אסור
מלאכול ולכן קאמר בסמוך^א דבעי לר'
יהודה עקירת שולחן ולספריס דגרסי
לקמן ראשון אומר עליו קידוש היום
ושני צרכת המזון היו עוקרין את
השולחן לפני קידוש כדי להפסיק אלמא
שהקידוש עושה קודם לפי שאסור
לשפות כוס של צרכת המזון צלל
קידוש דע"כ עקירת שולחן אינו בין
קידוש לצרכת המזון מדקאמר פורס
מפה ומקדש ופריסת המפה היא

במקום עקירת שולחן לרבי יהודה: **ר' יוסי אומר אין מפסיקין.**
וגומר כל הסעודה ומצרך צרכת המזון ואח"כ מקדש כדמוכח בברייתא
דלקמן (דף קג.) משמע דאין צריך לעשות סעודה^א לשם שבת' דאי צריך
מה לו להמתין יפסיק מיד וא"כ וא"כ יעשו קידוש צלל סעודה הלא
אין קידוש אלמא במקום סעודה וי"ל דחשיך קידוש במקום סעודה כיון
שמד אחר הסעודה עושה קידוש ואותה סעודה עולה לו לסעודת
שבת כדמוכח בתוספתא דקתני צמילתיה דרבי יוסי ומזכיר של שבת
בצרכת המזון ומיהו קשה לר' יוסי איך יעשו ד' כוסות כיון שלא יקדשו
אלא אחר צרכת המזון ולא יעשו סעודה אחרת וי"ל דישו ד' כוסות
שלא כסדר הרגילין לעשות כוס צרכת המזון תחלה ואחריו כוס של
קידוש וירקות ואחריו כוס שלישי למה נשתנה ואחריו מרור ועל כוס
רביעי הלל: **אין מפסיקין.** בהתחילו בהיתר איירי דבהתחילו
באיסור מודה ר' יוסי דמפסיקין ולרבי יהודה נמי דמפסיקין היינו
כשכבר קידש היום כדמוכח בעובדא דמייתי דקתני וקדש עליה היום
אצל הגיע שעת מנחה אין מפסיקין והלכה כרבי יוסי ובערבי שבתות
ויו"ט אפי' להתחיל שרי כר' יוסי דרבי יהודה ור' יוסי הלכה כר' יוסי
כדמוכח בעירובין (דף מו:). ובערבי פסחים אסור להתחיל ואם התחיל
אפי' בהיתר מפסיקין בצרכת המזון דהא פסקין כר' יהודה ומורי
רבינו יחיאל אומר מדפסיק כר' יוסי בהפסקה כההוא עובדא מכלל
דלכתחלה לא קי"ל כוותיה ועוד כתב דה"ג דבע"ש אין להתחיל לאכול
מן המנחה ולמעלה דאפי' ר' יוסי לא קאמר אלמא דלא יפסיק אצל
להתחיל לא וי"ע ה"פ דלא קי"ל כרבי יוסי אלמא להפסקה אצל לא
להתחיל: **שצריך מסובין והתחילו בהיתר שהרי רבי יהודה היה
שם.** ה"ג בתוספתא אמר לו א"כ לא נפסיק וה"פ א"כ כיון שמחית^א לא
נפסיק שמה יראו התלמידים: **אלא פורס מפה ומקדש.** פי' רש"ב:
דאית ליה לשמואל דהלכה כר' יוסי אלמא שצא להחמיר על דבריו שלא
לגמור סעודה קודם קידוש דאי לא תימא הכי שמואל דאמר כמאן
דברייתא דקתני פורס מפה ומקדש לא מיירי בהפסקת אכילה אלמא
צדא להתחיל לאכול ויחמך דחק דשמואל סבר כחכמים דהיי איתא
בירושלמי רב יהודה בשם שמואל וזו דברי ר' יהודה ור' יוסי אצל
חכמים אומרים פורס מפה ומקדש וצריך לדקדק כמאן דהלכה דא"ג
דאמר ר' יוחנן לעיל הלכה כר' יוסי וצמי שהוציאו (ד' סג:) ממשמע
דהלכה כר' יוחנן לגבי שמואל איכא חד לישנא דלא א"ר יוחנן ורב נמי

כך

עין משפט
נר מצוה

1 א מ"י פכ"ט מהלכות
שבת הלכה יב סמוך
עשין כט נוש"ע אור"ח
סיומן רע"א סוף ד':

רבינו חננאל

ושקלינן וטרינן ואוקמה
רב הונא למתני' כרבי יוסי,
ובערב הפסח משום חיובא
דבעיה אסור למיכל מן
המנחה ולמעלה, ומודה
ליה לרבי יהודה בערב
הפסח. והא דאמר ר'
יוחנן הלכה כרבי יהודה
בערב הפסח והלכה כרבי
יוסי בערבי שבתות ובערבי
ימים טובים. אוקימנא
להפסקה. דתניא מפסיקין
לשבת, ועוקרין את השולחן
ומקדשין ומברכין ברכת
המזון. דברי רבי יהודה.
רבי יוסי אומר אין
מפסיקין. אלא גומרין
סעודתן ומברכין ברכת
המזון ואחר כך מקדשין.
ומעשה ברבן גמליאל ור'
יוסי ור' יהודה שהיו
מסובין בעכו וכו' עד לא
זזו משם עד שקבעו הלכה
כרבי יוסי. אמר רב יהודה
אמר שמואל אין הלכה לא
כרבי יהודה ולא כרבי יוסי
אלא פורס מפה ומקדש.